

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. IV. Cur Spiritus Sanctus in forma venti seu spiritus vehementis
advenerit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

aliam diuine iustitiae non hebetat, sed acuit & limat, ut hoc lenimine fiat acutior. Hic facer diuini oris flatus, non extinguit, sed accendit interius incendia, & prunas eius magis ardere facit, ut dicitur Job 41. Denique ignis iste (inquit Hieronymus) qui descendit super Apostolos, duplicis est naturae: sicut habet credentibus, tenebras, suppliciaque munditia.

§. IV.

Cur Spiritus sanctus in forma venti seu spiritus vehementis advenit

Quarta Spiritus sancti apparitio fuit sub forma venti & spiritus vehementis, ut dicitur Act. 2. cuius figuræ & apparitionis plures etiam suppetunt rationes egregiæ.

In primis Spiritus sanctus sub forma venti apparere voluit, ut personalis eius proprietates monstraretur: procedit enim per viam amoris, & tanquam notionalis amor Patris & Filii; amor autem, cum sit veluti quidam impulsus, quo voluntas amantis impellitur in amatum, rectè per ventum seu spiritum vehementem designatur. Et certè si ventus ex Aristotele, exhalatio quædam sit, quid aptius quæso ad designandam processionem Spiritus sancti? Cùm enim procedat via amoris, rectè exhalatio diuina dici poterit: namque est animam exhalare: unde anima plus ubi amat, quam ubi animat, esse perhibetur.

Deinde, sicut ventorum origo abstrusa est, illique soli cognita, qui educit eos de thesauris terræ: ita & Spiritus sancti processio, eisque in hominum mentes illapsus, secretissima & obscurissima sunt. Unde Christus dicebat Joannis tertio. Spiritus ubi vult spirat, & vocem eius audis, & nescis unde veniat, aut quo vadat. Et Abacuc tertio. Dum ab Austro veniet, & sanctus de monte Pharan. Ab Austro, quæ regio calidissima est, venire dicitur Spiritus sanctus, quia ex amore procedit & ex solo bonitatis & charitatis impulsu in animas sanctas illabitur. De monte verò Pharan (seu quod idem est, de monte obscuro & umbroso) profectus dicitur, quia processio ejus obscurissima est, & posuit tenebras latibulum suum, ut ait Bernardus, ejusque in animam iusti adventus, seu illapsus, secretissimus, & ab humanis sensibus remotissimus, juxta illud Job capite nono. Dimiserit ad me, non video eum, si abierit, non intelligam. Alluit ad hoc nesciens antiquitas: Syconii enim, teste Paulania, noctu sacrificabant ventis, sub obscuram esse dicentes eorum naturam; & Aristoteles sugillat omnes retro Philosophos in incertis naturæ venti. Sanè si ea cæcutiat homo ignorantia, ut naturam venti adhuc ignoret, potiori ratione mens ejus caligat in indagine Spiritus sancti, qui proinde jure merito ventus esse dicitur.

Præterea inter effectus venti & Spiritus sancti plures & eximie reperiuntur similitudines & analogiæ. Venti enim purgant ætrem, colligunt nubes, easque in pluviam resolvunt, glaciem liquefaciunt, & hortos perficiunt, ac suavissimos ex illis faciunt exhalare odores. Non dissimilis certè Spiritus sancti operatio: purgat enim superuacua, & noxia quæque repellit, ut lepidè declarat Cyprianus his verbis: Flatus ille à carnali palata corda purgat. Ignis iste factam concupiscentiam consumit. Deinde facer hic ventus nubes colligit

A peccatorum in cordibus penitentium, quæ charitatis igne liquefactæ, in suavissimum lachrymarum imbrem solvuntur, juxta illud Psalmistæ: Flabit Spiritus eius, & fluent aquæ. Unde idem Cyprianus: Quoties te video suspirantem, non dubito Spiritum sanctum inspirantem: quoties intueor stentem, sentio Spiritum sanctum ignoscantem. Item calidissimus ille divini amoris flatus, corda peccatorum obdurata liquefacit, & in aquam lachrymarum resolvit, ut Augustinus egregiè declarat in hæc Psalmistæ verba: Convertite Domine captivitatem nostram, sicut torrens in Austro, ubi sic fatur: Quomodo frigus ligat aquam ne currat, ita & nos illigat frigore peccatorum gelavimus. Auster autem calidus ventus est: quando flat Auster, liquefit glacies, & implentur torrentes... Gelaveramus ergo in captivitate, constringebant nos peccata nostra: slavit Auster Spiritus sanctus, dimissa sunt nobis peccata, soluti sumus à frigore iniquitatis, tanquam glacies in sereno, sic solvuntur peccata nostra. Denique divinus ille amoris Auster, animam sanctam, quæ amantissimus cælestis Sponsi hortus est, suis inspirationibus perficit, & ex illa suavissimi nos omnium virtutum facit exhalare odores, ac stillare aromatum charismata. Hoc apprime noverat Sponsa in Canticis, dum cælestem Sponsum, seu Spiritum sanctum alloquens dicebat: Veni Auster, perfusa hortum meum, & fluent aromata illius.

B C Ultima ratio, cur Spiritus sanctus sub specie venti & spiritus vehementissimi, Apostolis in cœnaculo congregatis apparere voluerit, fuit ut castum & sanctum timorem illis incuteret, quo se ad ejus gratiam recipiendam diligentissimè præpararent. Nam timor [ait Zeno Veronensis] Spiritus sancti conceptaculum est, juxta illud Prophetæ: A timore tuo concepimus & parturivimus Spiritum. Timor fidus est diuine gratiæ comes & cultus. Timor (inquit Tertullianus) mundities animi, pietatis nitor, instrumentum poenitentiae, fundamentum salutis. Timor denique quasi quidam custos super innumerabiles gazas, in ultimo charismatum ponitur, ad conservandas incomparabiles gratias, ut bellè ait Petrus Cellensis. Unde sicut Spiritus sanctus nunquam est in anima iusti sine amore, ita nec sine timore: nam res solliciti plena timoris amor. Super quem (inquit divina Sapientia) requiescet Spiritus meus, nisi super humilem, & trementem sermones meos? Quid Maria Virgine timidius, quæ ad Angeli conspectum et vocem præ timore turbata est? Virginum enim (inquit Ambrosius) est trepidare, & ad omnes viros affatus vereri. Ecce Spiritus sanctus supervenit in illam. Quid timidius Apostolis, cùm Spiritum sanctum receperunt: inclusi erant omnes in cœnaculo præ timore Judæorum, ut ait facer textus: at inter sacros timores Spiritu sancto repleti sunt. Denique seraphici illi Spiritus, qui incendium interpretantur, et qui divini amoris igne repleti sunt, sic ante thronum Dei volitant, ut a larum tremulo videantur suspendi volatu, nec tam volare quam trepidare; eò timidiores, quò sanctiores, et in charitate ferventiores.

Norant Astrologi, quod stellæ quæ altius à terra assurgunt, & sublimiorem in cælo locum sortitæ sunt, scintillantes, & quasi trepidantes apparent. Unde commune illud proloquium: Stellæ quæ sunt prope nos non scintillant, trepidant verò quæ ab oculis nostris longissimè recedunt. Idem observa inter Sanctos & reprobos discrimen. Reprobi qui terrenis adhærent, nec Deum timent, nec homines reverentur: Sancti

149

Lib. de panibus cap. 14

Serm.
54. in
Cantica.

Ei quorum conversatio in cœlis est, in timore & tremore propriam operantur salutem, eò timidiore quò sanctiores. Time ergo (inquit Bernardus) cum arripserit gratia; time, cum abierit, time cum demum revertetur, & hoc est semper pavidum esse. Succedant vicissim sibi animo tres isti timores, secundum quod gratia vel adesse dignatur, vel offensa recedere, seu iterum placata redire sentietur.

§ V.

Cur Spiritus sanctus, sub figura linguæ igneæ, super Apostolorum capita descenderit?

150 Plures hujus apparitionis, seu figuræ, sancti Patres adducunt rationes.

Prima & præcipua est: Quia Spiritus sanctus venit, ut Christum clarificaret, & manifestaret hominibus; juxta illud Joan. 16. Ille me clarificabit, quia de meo accipiet: interpres autem verbi in mente latentis, est lingua, quæ per sermonem ac loquelam illud exterius prodit & manifestat: Ergo convenienter erat, ut Spiritus sanctus sub specie linguæ Apostolis appareret. Hanc rationem insinuat D. Antonius de Padua serm. 1. de Spiritu sancto: Linguas inquit, attulit, qui pro Verbo venit: cognat enim linguam cum verbo, ut ab invicem nequeant separari.

151 Secunda ratio est Augustini serm. 187. de tempore, ubi docet, quod quia per confusionem linguarum, quæ contigit in ædificatione turris Babel, dissipatus erat mundus, congruum erat illum in unitatem fidei & charitatis per Spiritum sanctum, sub forma linguæ igneæ apparentem, reduci. Earum (inquit) linguarum diversitate, Ecclesia conciliat unitatem; ut quod discordia dissipaverat, colligeret charitas; & humani generis, tanquam unius corporis membra dispersa, ad unum caput Christum compaginata, redigeret, & in sancti corporis unitatem dilectionis igne constaret. Unde Spiritus sanctus scientiam vocis habere dicitur, juxta illud Psalmistæ: Spiritus Domini replevit orbem terrarum, & hoc quod continet omnia, scientiam habet vocis. Scientia vocis est musica, quæ diversitatem vocum & tonorum suavi concordia temperat. Scientiam istam Spiritus sanctus habere dicitur, quia diversas gentes & populos, unius Evangelicæ veritatis concentu & concordia mitigat, ac in unitatem fidei congregat. Venit ergo Spiritus sanctus tanquam doctissimus veritatis præceptor. Nam sicut in musica, & harmonico choro, in quo variæ resonant voces, & ad melodiam concinunt, quædam altè modulata sublimius personant; aliæ profundum musicæ gradum infimius tenent; aliæ mediarum servant tenorem; nec vocum diversitas harmoniam confundit, sed mirè servat, & eleganter concinnat, imò ex vocum varietate concors discordia modulatè conflatur: sic in Evangelicæ veritatis & doctrinæ concentu, (inquit Rupertus) licet variæ sint Doctorum & Prædicatorum linguæ, unius tamen debet esse sententiæ consensus: idèd licet sub variis & dispersis linguis Spiritus sanctus apparuerit, unicus tamen ignis supra singulos sedit.

152 Tertia ratio insinuat D. Gregorius hom. 30 in Evang. dicente: In linguis igneæ apparuit Spiritus, quia omnes quos repleverit, arduos pariter & loquentes facit. Concionatoris enim, & viri Apostolici lingua, ignea esse debet, ut divini amoris flamas in cordibus hominum accendat. Unde ibidem addit Gregorius: Linguas igneas Doctores ha-

Abent, quia dum Deum amandum prædicant, corda audientium inflamment. Nam otiosus est sermo Doctoris, si præbere non valeat incendium amoris. Et Doctor mellissimus de sancto Andrea loquens sic ait: Ex abundantia cordis eo loquuntur est, & charitas quæ fovebat in corde, quasi scintillas quasdam ardentissimas, mittebat in voce.

Nec mirum quòd viri Apostolici ignitum debeant habere eloquium, & linguam divini amoris igne flagrantem: sunt enim divini verbi dispensatores ac ministri, Dei autem Verbum, eodem lucidum est, ac splendidum, sed dignitum & ardens, & divinum spirans ac inspirans ardorem: etenim Pater æternus Verbum producit, non qualecumque, sed Verbum spirans amorem ut supra ex D. Thoma vidimus.

Denique Spiritus sanctus venit ut hominem interiorè reformaret: & idèd ab Augustino, Patris Redemptoris appellatur; hominis autem reformatio debet à lingua incipere, quæ (teste D. Jacobo) est universitas iniquitatis. Omnia corporis nostri membra servant iniquitati, ut testatur Apostolus ad Rom. 7. attamen hoc membrum illi, alterum huic lingua omnibus. Est equippè armamentarium omnis generis sceleribus; impudicitia, quia ipsa est quæ loquitur, proderitque amorem; furto, quia pauperem circumvenit; quidam suis verbis adulatoris palliando vitium vindictæ, furoris, superbiæ, &c. Hinc bellè Chrysostomus de lingua divitis Epulonis sic ait: Lingua plus ardet, quæ misericordia ut fieret jubere negligit; in lingua majus sentit incendium, quæ maledixit pauperi, misericordiam contr' adixit. Lingua in tormentum proximi est, quæ derogando pauperi, pauperi blasphemari dithorem.

Totus mundus positus est in maligno, sive (ut interpretatur Angelicus Doctor) in maligne, sed præ cæteris corporis humani membris, lingua malo igne inflammatur. Unde à D. Jacobo rota ignita & inflammata appellatur. Ut ergo præcipuum hoc corporis membrum & organum expiaretur, oportebat illud lacro Spiritus sancti igne purificari: & idèd convenientissimè in figura linguæ igneæ Spiritus sanctus apparuit.

DISPUTATIO XI.

DE CONSTITUTIVO DIVINARUM PERSONARUM.

Ad questionem 40. D. Thome.

Postquam D. Thomas personas divinitam in communi, quàm in particulari, absolute consideravit, illas denique comparat ad alia quæ connotant. Et primò ad essentialiam quam includunt, quæstione trigesima nona secundò ad relationes quibus constituentur, quæstione quadagesima: tertio ad actus notionales quos eliciunt, vel terminant, quæstione quadagesima prima: quarto ad invicem illarum quæstione quadagesima secunda: & tandem comparat illas ad creaturas, ad quæ mittuntur, quæst. 43.

De his omnibus divinarum personarum comparationibus nos agemus in præsentia: quia quæ concernunt comparationem ipsarum ad esse-